

Satakunnan ammattikorkeakoulu
Satakunta University of Applied Sciences

PIA HIRVONEN

Kielilain vaikutus Ulosottolaitoksen myyntiaineistoon

Realisoinnin perintäsihteereiden valmiudet ja
tarpeet

LIIKETALouden TUTKINTO-OHJELMA
2024

TIIVISTELMÄ

Hirvonen Pia: Kielilain vaikutus Ulosottolaitoksen myyntiaineistoon – Realisoinnin perintäsihteereiden valmiudet ja tarpeet.

Opinnäytetyö, AMK

Liiketalouden ammattikorkeakoulututkinto

Marraskuu 2024

Sivumäärä: 40

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää mitä vaatimuksia kielilaki asettaa Ulosottolaitoksen realisoimisiin sekä mitkä ovat realisoinnin perintäsihteereiden ruotsin kielen valmiudet ja tarpeet. Ulosottolaitos muuttui organisaatiomuutoksen yhteydessä 1.12.2020 yhdeksi virastoksi ja täten myös kaksikieliseksi viranomaiseksi.

Opinnäytetyön teoriaosuudessa on pyritty lakeihin ja asetuksiin, oikeuskirjallisuuteen sekä muuhun aineistoon tukeutuen selventämään mitä vaatimuksia kielilaki yleisesti viranomaiselle asettaa sekä erityisesti mitä vaatimuksia se asettaa viranomaisen yleisölle julkaistavaan aineistoon. Empiirisessä osiossa käytettiin kvalitatiivista, eli laadullista tutkimusta, mikä toteutettiin Ulosoton realisoinnin perintäsihteereille sähköpostitse lähetetyllä lomakekyselyllä.

Opinnäytetyön teoriaosuudessa, saatiin kielilain vaatimukset tuotua esille, eli mitä se viranomaisille asettaa, jotta yksityishenkilön kielelliset oikeudet toteutetaan käytännössä. Empiirisessä osiossa selkeytyi realisoinnin perintäsihteereiden ruotsin kielen valmiudet ja tarpeet ja jonka pohjalta saatiin tuotua esille ehdotuksia heidän valmiuksien kehittämiseen.

Avainsanat: kielilaki, ulosottolaitos, ulosotto, realisointi, perintäsihteerit, kielelliset oikeudet.

Abstract

Hirvonen Pia: The Impact of the Language Act to Sales Material at National Enforcement Authority Finland - The Capacity and the Needs of the Debt Collection Secretaries in Realisation

Bachelor's thesis

Bachelor of Business Administration

November 2024

Number of pages: 40

The purpose of this thesis was to find out what requirements the Language Act imposes on the realisations of assets at the National Enforcement Authority, and also what the Swedish language capabilities and needs are of the debt collection secretaries in realisation of assets. On 1 December 2020, the National Enforcement Authority in Finland was organised into a single national authority and by that became also a bilingual authority.

The theoretical part of the thesis has been based on laws and regulations, legal literature and other material to clarify what requirements the Language Act imposes on the authority in general and what requirements it imposes on the material published to the public by the authority. Qualitative research was used in the empirical section, which was carried out with a questionnaire sent by e-mail to the debt collection secretaries in realisation of assets.

In the theoretical part of the thesis, the requirements of the Language Act were brought up, that is what it imposes on the authorities in order to put the linguistic rights of a private individual into practice. The empirical section clarified the Swedish language capabilities and needs of the debt collection secretaries in realisation, and based on this, suggestions for the development of their capacities, could be presented.

Keywords: The Language Act, National Enforcement Authority in Finland, enforcement, realisation, debt collection secretaries, linguistic rights

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 OPINNÄYTETYÖONGELMA JA TOTEUTUS.....	6
2.1 Opinnäytetyöongelma.....	6
2.2 Teoreettinen viitekehys.....	7
2.3 Käytettävät menetelmät.....	7
2.4 Aineistonkeruumenetelmät ja analyysi	8
3 KIELELLISET OIKEUDET.....	10
3.1 Kielilaki 423/2003	10
3.1.1 Yksi- ja kaksikielinen viranomainen	11
3.1.2 Viranomaisen tiedottaminen	12
3.1.3 Kielellisten oikeuksien turvaaminen	13
4 ULOSOTTOLAITOKSEN ORGANISAATIOMUUTOS	14
4.1 Kaksikielinen viranomainen ja yksikielisiä toimintayksiköitä – huoli kielellisten oikeuksien toteutumisesta.....	15
4.2 Kielellisten oikeuksien toteutumisen seuranta	17
5 ULOSOTTOLAITOKSEN REALISOINNIT	17
5.1 Realisoinnin perintäsihteerit	18
5.2 Myynneissä yleisölle julkaistavaa aineistoa	19
5.2.1 Kuulutukset ja lehti-ilmoitukset.....	20
5.2.2 Myyntiesite ja verkkohuutokauppailmoitukset.....	21
5.3 Valtakunnanvoudin kanslian suositus kielilain soveltamisesta myynti- ilmoituksia julkaistaessa	22
6 REALISOINTISIHTEEREIDEN LOMAKEKYSELY	23
6.1 Ruotsin kielen taito ja tarpeet?	24
6.2 Valtakunnanvoudin kanslian suositus sekä kielilaki.....	25
6.3 Vapaamuotoiset vastaukset	28
7 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA.....	29
7.1 Toimenpide-ehdotukset	33
7.2 Tutkimuksen luotettavuus ja jatkokehitysmahdollisuudet	34
LÄHTEET.....	36
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on pyrkiä selventämään mitä vaatimuksia kielilaki 423/2003 asettaa viranomaisille ilmoittamisen ja muiden yleisölle annettavien julkaisujen suhteen, eli mitä vaatimuksia se asettaa työnantajani Ulosottolaitoksen realisoiteihin, eli ulosottomiehen toimittamiin ulosmitatun omaisuuden myynteihin ja niihin valmistettuihin yleisölle julkaistaviin myyntiaineistoihin. Ulosottomiehen toimittama vapaa myynti toteutetaan useimmiten verkkohuutokauppana, joihin realisoinnin perintäsihteerit sekä osastosihteerit valmistelevat yleisölle julkaistavaa myyntiaineistoa. Opinnäytetyössäni keskityisin yleisölle julkaistavaan myyntiaineistoon, eli verkkohuutokauppasivustoilla julkaistaviin myynti-ilmoituksiin ja sen liitteisiin sekä myynneissä muihin yleisölle julkaistaviin ilmoituksiin.

Kielilain vaatimusten lisäksi, on tämän opinnäytetyön pyrkimyksenä selvittää Ulosottolaitoksen realisoinnin perintäsihteerien valmiudet ja tarpeet kielilain asettamien vaatimusten toteuttamiseen, eli onko esim. koulutustarvetta, tarvetta valmiille ruotsinkielisille fraaseille, joita lisättäisiin mukaan myynteihin tai esim. myyntisanasto tai -lausetietokannoille.

Olen työssäni realisoinnin perintäsihteerinä törmännyt tilanteeseen, että käännös mitä myytävästä omaisuudesta on ruotsiksi laitettu myyntiaineistoon, ei täsmää myytävään omaisuuteen sekä tilanteisiin missä ruotsinkielinen ostaja ei ole saanut tarvittavia tietoja suoraan verkkohuutokaupassa julkaistusta myyntiaineistosta.

Toimeksiantajana toimii työnantajani, eli Ulosottolaitos, Yhteiset palvelut -toimintayksikkö. Opinnäytetyöni tuloksena tulleet ehdotukset, mikäli toteutetaan, toivottavasti voisivat auttaa sekä helpottaa realisoinnin perintäsihteerit työssään myyntiaineiston laatimisissa.

2 OPINNÄYTETYÖONGELMA JA TOTEUTUS

2.1 Opinnäytetyöongelma

Kielilaissa sanotaan, että viranomaisen tulee oma-aloitteisesti toiminnassaan huolehtia yksityishenkilön kielellisten oikeuksien toteutuminen käytännössä (Kielilaki 423/2003, 5 luku 23 § 1 mom.). Lisäksi samassa pykälässä mainitaan, että kaksikielisen viranomaisen tulee palvella yleisöä suomeksi ja ruotsiksi ja että viranomaisen tulee sekä palvelussaan, että muussa toiminnassaan osoittaa yleisölle käyttävänsä molempia kieliä (Kielilaki 423/2003, 5 luku 23 § 2 mom.).

Ulosottolaitoksen realisoinneissa hoidetaan ulosmitatun omaisuuden myynti, eli omaisuuden rahaksi muuttaminen. Rahaksi muuttaminen tapahtuu ulosottomiehen toimittamalla vapaalla myynnillä, joka järjestetään useimmiten verkkohuutokauppana huutokaupat.com -sivustolla, missä Ulosottolaitoksen tulisi siis yllä mainitun kielilain pykälän mukaan, palvella yleisöä suomeksi ja ruotsiksi. Mitä tämä käytännössä tarkoittaa ja mitä vaatimuksia kielilaki asettaa ulosottomiehen toimittamien verkkohuutokaupoissa julkaistaviin myyntiaineistoihin.

Ulosottolaitoksen realisointien perintäsihteereille ei ole asetettu erillistä kielellistä vaatimusta koskien ruotsin kieltä, mutta heiltä kuitenkin odotetaan osamista tarpeellisten ruotsinkielisten asioiden lisäämiseksi myyntiaineistoihin. Mitä tämä käytännössä tarkoittaa myyntiaineiston kohdalla ja miten tämä saadaan toteutettua niin, että realisoinnin perintäsihteereiden valmisteleva aineisto tarjoaa oma-aloitteisesti ja laadukkaasti kielellisten oikeuksien toteutuksen käytännössä.

2.2 Teoreettinen viitekehys

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on siis pyrkiä selvittämään ruotsin kielen asemaa Ulosottolaitoksen realisoinnin myyntiaineistoon liittyen. Ulosottolaitos, joka on oikeusministeriön alainen virasto, muuttui organisaatiomuutoksen yhteydessä 1.12.2020, valtakunnalliseksi virastoksi. Kielilain 6 § mukaan, muutettiin Ulosottolaitos täten siis kaksikieliseksi viranomaiseksi. Tämän opinnäytetyön teoriaosuudessa pyritään siis lakeihin, asetuksiin ja muihin aineistoihin tukeutuen, hakemaan vastauksia kysymyksiin: **mitä vaatimuksia kielilaki yleisesti viranomaisille asettaa sekä mitä vaatimuksia se asettaa Ulosottolaitoksen myyntiaineistoon?** Opinnäytetyössä keskitytään ruotsin kielen asemaan jättäen saamen kieli tarkastelusta pois. Kielilaissa on säädetty, että saamen kielen käyttämisestä viranomaisessa ja julkiselle vallalle kuuluvaa tehtävää muutoinkin hoidettaessa säädetään erikseen (Kielilaki 423/2003, 1 luku 6 §).

Koska opinnäytetyön aihealueena on juridiikka, perustuu teoriaosion viitekehys lakeihin ja asetuksiin, joihin tutustumalla pyrin selvittämään mitä vaatimuksia kielilaki yleisesti sekä opinnäytetyön ongelmaan asettaa. Pyrkimyksenä on myös muiden aihealueeseen liittyvän aineiston avulla selvittää, miten kielilain vaatimuksia voitaisiin mahdollisesti myös tulkita. Koska tarkoituksena on myös selvittää realisoinnin perintäsihteereiden ruotsin kielen valmiudet ja tarpeet, toteutetaan tämä realisointisihteereille lähetettävällä lomake-/teema-haastatteluiden avulla.

2.3 Käytettävät menetelmät

Opinnäytetyössä käytetään kvalitatiivista, eli laadullista tutkimusta. Laadullisen tutkimuksen pyrkimyksenä on ymmärtää tutkittavaa asiaa tutkimuksen kohteiden näkökulmasta, joka tarkoittaa, että ollaan kiinnostuneita tutkimuksen kohteena olevien henkilöiden kokemuksista, ajatuksista, tunteista ja merkityksistä, joita he asialle antavat (Puusa & Juuti, 2020, kohta "Johdanto"). On tärkeää, että henkilöt, joilta laadullisessa tutkimuksessa tietoa kerätään, tietävät tutkittavasta asiasta mahdollisimman paljon tai heillä on kokemusta asiasta

(Pitkäranta, 2014, s. 98). Koska tarkoituksena on selvittää Ulosottolaitoksen realisoinnin perintäsihteereiden valmiudet ja tarpeet kielilain soveltamiseen myyntiaineistoa valmistellessa, sopii laadullisen tutkimuksen menetelmä ongelman selvittämiseen. Tutkimuksen tarkoituksena ei ole suoraan tuottaa valmista myynneissä käytettävää aineistoa, vaan esittää ongelmaan mahdollinen ratkaisu.

Empiirisen oikeustutkimuksella tarkoitetaan tutkimusta missä tutkimuksen kohteena on oikeudellinen ilmiö, jossa käytetään empiirisen tutkimuksen metodeja tiedon hankintaan, analysointiin ja päätelmien tekemiseen. Tutkimuskohteena voi olla melkein mikä tahansa, oikeuden maailmaan liitettävissä oleva yhteiskunnallinen ilmiö (Miettinen, 2016, s. 249). Empiirisessä oikeustutkimuksessa tutkimus voi olla kvantitatiivinen, eli määrällinen tai kvalitatiivinen, eli laadullinen.

Kvantitatiivinen tutkimus vastaa kysymyksiin mikä, missä, paljonko ja kuinka usein, missä tutkittavat asiat kuvataan numeerisesti ja esitetään yleensä taulukoin tai kuvioin. Kvalitatiivinen tutkimus vastaa kysymyksiin miksi, miten ja millainen, joka auttaa ymmärtämään ja selittämään tutkimuskohteen käyttäytymisen ja päätösten syitä. Laadullinen tutkimus rajoitetaan pieneen määrään tapauksia, jotka pyritään analysoimaan tarkasti. Laadullinen tutkimus sopii hyvin toiminnan kehittämiseen sekä vaihtoehtojen etsimiseen, jonka avulla voidaan myös antaa virikkeitä jatkotutkimuksille. (Heikkilä, 2014, s. 15.)

2.4 Aineistonkeruumenetelmät ja analyysi

Laadullisessa tutkimuksessa aineistonkeruumenetelmät ovat yleensä haastattelu, kysely, havainnointi tai dokumenteista koottu tieto, joita voidaan käyttää vaihtoehtoisesti, rinnan tai eri tavoin yhdisteltyinä (Tuomi & Sarajärvi, 2018, luku 3). Lomakehaastatteluilla, teemahaastatteluilla ja syvähaastatteluilla pystytään tutkimaan erilaisia ilmiöitä ja hakemaan ongelmiin vastauksia (Tuomi & Sarajärvi, 2018 kohta 3.1.1).

Tässä opinnäytetyössä tullaan käyttämään, realisoinnin perintäsihteereille, sähköpostilla lähetettävää yhdisteltyä teema-/lomakehaastattelua, jolla pyritään selvittämään kohdennettujen kysymysten avulla, heidän ruotsin kielen valmiudet ja tarpeet. Mikäli vastaaja antaa luvan mahdollisille tarkentaville jatkokysymyksille, saadaan tarvittaessa myös dokumentoitua vuoropuhelua ilman henkilökohtaista kontaktia (Tuomi & Sarajärvi, 2018, kohta 3.1).

Lomakehaastattelua on mahdollista käyttää laadullisessa tutkimuksessa, vaikka sillä ei ole kovinkaan paljon tekemistä laadullisen tutkimuksen kanssa. Lomakehaastattelussa kysytään tutkimusongelman kannalta merkityksellisiä kysymyksiä, jossa jokaiselle pitäisi löytyä perustelu tutkimuksen viitekehystä. (Tuomi & Sarajärvi, 2018, kohta 3.1.1.)

Teemahaastattelussa pyritään löytämään, tutkimuksen tarkoituksen ja ongelmanasettelun tai tutkimustehtävän mukaisia, merkityksellisiä vastauksia. Etukäteen valittu teema perustuu tutkittavan asian viitekehukseen, eli tutkittavasta asiasta jo tiedettyyn. Etuna teemahaastattelussa on, että siinä voidaan tehdä tarkentavia kysymyksiä vastauksiin perustuen. (Sarajärvi & Tuomi, 2018, kohta 3.1.1.)

Aineiston analyysin tarkoituksena on saada aineistoon selkeyttä, jolla saadaan tuotettua uutta tietoa asiasta. (Eskola & Suoranta, 1998, kohta 4). Sisällönanalyysi on laadullisen tutkimuksen perusanalyysimenetelmä, jota voidaan käyttää kaikissa laadullisen tutkimuksen perinteissä. Sisällönanalyysiä voidaan pitää yksittäisenä analyysimetodina tai väljänä teoreettisena kehyksenä, joka voidaan liittää erilaisiin analyysikokonaisuuksiin. (Tuomi & Sarajärvi, 2018, kohta 4.1.)

Tulen tutkimuksessa kerätyille materiaalille tekemään sisällönanalyysi missä vastaukset luokitellaan teemoittain, missä kyse on laadullisen aineiston pilkkomisesta ja ryhmittelystä aihepiirien mukaisesti, jossa painottuu, mitä kustakin teemasta on sanottu (Tuomi & Sarajärvi, 2018, kohta 4.1.).

3 KIELELLISET OIKEUDET

Perustuslaissa on säädetty, että Suomen kansalliskielet on suomi ja ruotsi. Jokaisella on oikeus käyttää tuomioistuimissa ja muussa viranomaisessa asiassa omaa kieltään, joko suomea tai ruotsia ja julkisen vallan on huolehdittava maan suomen- ja ruotsinkielisen väestön sivistyksellisistä ja yhteiskunnallisista tarpeista samanlaisten perusteiden mukaan. Saamelaisen oikeudesta käyttää saamen kieltä viranomaisessa säädetään lailla (Suomen perustuslaki 731/1999, 2 luku 17 § 1–3 mom.). Perustuslaissa sanotaan myös, että ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan mm. kielen perusteella (Suomen perustuslaki 731/1999, 2 luku 6 § 2 mom.). Yhdenvertaisuuslaissa sanotaan, että ketään ei saa syrjiä mm. kielen perusteella (Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014, 3 luku 8 § 1 mom.).

Säännös suomen ja ruotsin kielen asemasta löytyy jo lopullisessa Suomen hallitusmuodossa vuodelta 1919, missä on säädetty, että suomi ja ruotsi ovat tasavallan kansallisvallan kansalliskielet ja että suomen kansalaisella on oikeus käyttää oikeudessa ja hallintoviranomaisen luona omassa asiassa äidinkieltään, suomen tai ruotsia (Suomen Hallitusmuoto 94/1919, 2 luku 14 § 1–2 mom.). Suomen Hallitusmuoto on yhtenä neljästä perustasta Suomen nykyiselle perustuslaille, joka tuli voimaan 1.3.2000 (Oikeusministeriö, n.d.).

3.1 Kielilaki 423/2003

Kielilain 423/2003, joka tuli voimaan 1.1.2004, tarkoituksena on turvata perustuslaissa säädetty jokaisen oikeus käyttää omaa kieltään, joko suomea tai ruotsia, tuomioistuimissa ja muussa viranomaisessa. Tavoitteena on, että jokaisen oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin ja hyvään hallintoon taataan kielestä riippumatta ja että yksilön kielelliset oikeudet toteutetaan ilman, että niihin tarvitsee erikseen vedota. Viranomaisen voi myös antaa parempaa kielellistä palvelua kuin laissa edellytetään (Kielilaki 423/2003, 1 luku 2 § 1–3 mom.).

Hallituksen esityksessä uudesta kielilaista, esityksen yleisperusteluissa on mainittu, että uusi kielilaki olisi soveltamisalaltaan laaja ja velvoittaisi laissa määritellyjä viranomaisia ja että viranomaisten olisi esityksen mukaan oma-aloitteisesti huolehdittava kielellisten oikeuksien turvaaminen. Uuteen kielilakiin sisältyvät hallituksen esityksen mukaan, täsmälliset säännökset oikeudesta käyttää suomen ja ruotsin kieltä tuomioistuimissa ja muissa virastoissa, säännökset viranomaisten asiakirjojen kielestä sekä yleisölle suunnatusta tiedottamisesta. Kaksikielisen viranomaisen olisi esityksen mukaan käytettävä yleisölle suunnatussa tiedottamisessa sekä suomen, että ruotsin kieltä. (HE 92/2002 vp, s. 1.).

Hallituksen esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa sanotaan, että vaikka laki ei tietyissä tapauksissa velvoita viranomaista käyttämään sekä suomea että ruotsia, ei se ole esteenä sille, että 1 luvun 3 momentin mukaan, on viranomaisella oikeus antaa parempaa kielellistä palvelua kuin mitä laissa edellytetään ja että kielilaki ainoastaan asettaa vähimmäisvaatimukset kielelliselle palvelulle. (HE 92/2002 vp. s. 65–66).

3.1.1 Yksi- ja kaksikielinen viranomainen

Kielilaissa on säädetty, että lakia sovelletaan mm. tuomioistuimissa sekä muissa valtion viranomaisissa (Kielilaki 423/2003, 1 luku 3 § 1 mom.). Viranomaiset ovat kielilaissa jaoteltu yksi- ja kaksikielisiin viranomaisiin missä yksikielisellä tarkoitetaan viranomaista, jonka virka-alueeseen kuuluu ainoastaan samankielisiä kuntia ja kaksikielisellä, jonka virka-alueeseen kuuluu erikielisiä tai vähintään yksi kaksikielinen kunta. Viranomaisen alueellisen yksikön kielellinen asema määräytyy sen virka-alueen kielellisen aseman mukaan. (Kielilaki 423/2003, 1 luku 6 § 1–3 mom.) Kielilain 10 § on myös säädetty, että valtion viranomaisissa jokaisella on oikeus käyttää suomea tai ruotsia (Kielilaki 423/2003, 2 luku 10 § 1 mom.).

Hallituksen esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa uudesta kielilain 6 §:stä on mainittu, että nykyisen kielilain mukaan määräytyy viranomaisen kielellinen asema virka-alueen mukaan, eli viranomaisen kielellinen asema saattaa vaihdella virka-alueen kuntien kielellisen aseman perusteella ja että tästä vaikeaselkoisesta järjestelmästä tulee ehdotuksen mukaan luopua. Ehdotuksen mukaan on viranomaisen kielellinen asema sama koko sen virka-alueella. Kaksikielinen viranomainen on kaksikielinen, myös suhteessa yksikielisessä kunnassa asuvaan yksityishenkilöön, eli henkilön kielelliset oikeudet eivät riipu henkilön kotikuntansa kielellisestä asemasta vaan viranomaisen kielellisestä asemasta. (HE 92/2002 vp, s. 69.)

Ehdotuksen mukaan riippuisi viranomaisen kielelliset velvollisuudet sen kielellisestä asemasta, eli ehdotetun 23 § 2 momentin mukaan, tulee kaksikielisen viranomaisen osoittaa, että se palvelee suomeksi ja ruotsiksi ja että ehdotetun 32 § 2 momentin mukaan, tulee viranomaisen ilmoitukset, kuulutukset ja julkipanot sekä muut yleisölle suunnatut tiedotteet, antaa sekä suomen ja ruotsin kielellä. Hallituksen esityksessä myös mainitaan, että 6 § 2 momentin mukaan viranomaisen alueellisen yksikön kielellinen asema määräytyisi yksikön ja aluehallintoviranomaisen virka-alueen kielellisen aseman mukaan, koska tarve palveluihin yksikielisellä alueella on suurin virka-alueen kielellä. Tällöin voi kaksikielisen viranomaisen alueellinen yksikkö, tarpeen mukaan ottaa yhteyttä osastoon tai yksikköön missä on riittävä kielitaito. (HE 92/2002 vp, s. 69.)

3.1.2 Viranomaisen tiedottaminen

Kielilaissa on säädetty, että kaksikielisen viranomaisen ilmoitukset, kuulutukset ja julkipanot sekä muut yleisölle annettavat tiedotteet tulee antaa suomen ja ruotsin kielellä (Kielilaki 423/2003, 7 luku 32 § 2 mom.).

Hallituksen esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa on viranomaisen tiedottamisesta mainittu, että velvoite koskee yllä mainittujen lisäksi myös kaikkia lehdistölle annettavia ilmoituksia. Pykälän 2 momentti ei kuitenkaan edellytä,

että julkaiseminen on tapahduttava suomeksi ja ruotsiksi samassa muodossa tai laajuudessa, ellei asia sitä vaadi. Viranomaisen täyttää näin ollen momentin 2 mukaiset velvollisuudet, kun tiedottaminen toisella kansalliskielellä tapahtuu joko toisessa muodossa tai suppeammin. Tämän tarkoituksena on mahdollistaa viranomaisen nopean ja joustavan tavan saattaa julkaisut yleisön tietoon ilman, että siitä aiheutuisi kohtuutonta viivästystä tai olisi esteenä tiedottamiselle ja säännöksellä pyritään myös ottamaan huomioon nopeutuva tiedonvälitys tietotekniikan avulla. Internetin välityksellä tapahtuvassa tiedottamisessa on viranomaisen otettava huomioon molempien kieliryhmien tarpeet, eli viranomaisen perustiedot, yhteystiedot, asian vireillepanemiseksi tarvittavat tiedot, sekä muut vastaavat tiedot, tulee olla suomen ja ruotsin kielellä ja internet-sivuilla, tulee olla myös tieto molemmilla kielillä, mistä lisätietoa omalla kielellä voi saada. Viranomaisella on vastuu, että sekä suomen- ja ruotsinkielinen väestöryhmä saisivat oleellisen tiedon omalla kielellään, joka myös seuraa kieliain ehdotetun 35 § mukaista julkisen vallan velvollisuutta edistää suomen ja ruotsin kielen käyttöä. (HE 92/2002 vp, s. 93–94.)

3.1.3 Kielellisten oikeuksien turvaaminen

Viranomaisen tulee kieliain mukaan toiminnassaan oma-aloitteisesti huolehtia siitä, että yksityishenkilön kielelliset oikeudet toteutuvat käytännössä. Kaksikielisen viranomaisen tulee palvella yleisöä suomeksi ja ruotsiksi sekä palveluksessaan että muussa toiminnassaan osoittaa yleisölle käyttävänsä molempia kieliä. (Kielilaki 423/2003, 5 luku, 23 §, 1–2 mom.)

Hallituksen ehdotuksen yksityiskohtaisissa perusteluissa on mainittu, että 23 § 1 momenttiin sisältyy ehdotetun uuden kieliain keskeisin säännös, jonka mukaan, tulee viranomaisen toiminnassaan oma-aloitteisesti huolehtia siitä, että yksilön kielelliset oikeudet käytännössä toteutuvat. Palvelun laatu ei saisi riippua yksilön käyttämästä kansalliskielestä ja päämääränä on, että yksilön ei tarvitse vaatia kielellisten oikeuksien toteutumista. (HE 92/2002 vp, s. 86.)

Mäenpää kirjoittaa kirjassaan, että kielellisten oikeuksien toteutuminen edellyttää viranomaisen aktiivisuutta ja sen vuoksi on viranomaisen oma-aloitteisesti toiminnassaan huolehdittava, että kielelliset oikeudet myös toteutuvat käytännössä. (Mäenpää, 2021, s. 208.) Kielilain 10 § 1 momentin mukaan on jokaisella oikeus käyttää valtion viranomaisessa suomea tai ruotsia, jonka vuoksi viranomaisen on järjestettävä kuultavaksi tulevalle mahdollisuus käyttää omaa kieltään. Kielilaki ei myöskään ole esteenä käyttää muuta kuin lain mukaan määräytyvää kieltä eli viranomainen voi antaa myös parempaa palvelua kuin mitä kielilaisissa edellytetään. (Mäenpää, 2021, s. 210).

4 ULOSOTTOLAITOKSEN ORGANISAATIOMUUTOS

Ulosottolaitos on valtakunnallinen, oikeusministeriön alainen virasto, joka itsenäisesti ja riippumattomasti hoitaa sille laissa säädetyt tehtävät, joita ovat mm. rahasaatavien perintä, häädöt ja turvaamistoimet (Ulosottolaitos, 2023). Keskeiset Ulosottolaitoksen tehtäviä ohjaavat lait ovat Ulosottokaari, Laki verojen ja maksujen täytäntöönpanosta sekä Laki sakon täytäntöönpanosta. (Ulosottolaitos, 2020.)

Ulosottolaitos muuttui 1.12.2020 yhdeksi valtakunnalliseksi virastoksi ja aiemmat paikalliset Ulosottovirastot, Ahvenanmaan maakunnanvoudinvirasto sekä Valtakunnanvoudinvirasto lakkautettiin (Ulosottolaitos, 2023). Muutoksen perustana on Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulosottokaaren muuttamisesta, jonka taustalla on vuosille 2013–2025 laadittu oikeushoidon uudistamisohjelma, jonka mukaan ulosottolaitos on organisoitava asianmukaisen oikeushoidon, täytäntöönpanon tehokkuuden, taloudellisuuden ja tuottavuuden sekä hyvän palvelukyvyn vaatimusten mukaisesti. Ulosottolaitoksen tavoitteena vuoteen 2025 on Oikeusministeriön ja Valtakunnanvoudin välisen kaudelle 2018–2021 laaditun tulostavoiteasiakirjan mukaan, oikeudenmukainen, korkealaatuinen, tehokas ja taloudellinen ulosotto. (HE 71/2018 vp, s. 5.)

Laissa ulosottokaaren muuttamisesta säädetään, että laissa tarkoitettua täytäntöönpanoa varten on oikeusministeriön hallinnonalaan kuuluva Ulosottolaitos, jonka virka-alueena on koko maa. (Laki ulosottokaaren muuttamisesta 778/2019, 1 luku 11 § 1 mom.). Ulosottolaitoksessa on laajan täytäntöönpanon alueelliset yksiköt, joiden aluejaosta säädetään valtioneuvoston asetuksella, sekä valtakunnalliset perustäytäntöönpanon ja erityistäytäntöönpanon yksiköt (Laki ulosottokaaren muuttamisesta 778/2019, 1 luku 11 § 2 mom.). Laissa, joka tuli voimaan 1.12.2020, lisäksi täsmennetään, että toimintaa järjestettäessä on huolehdittava palveluiden alueellisesta saatavuudesta ja kielellisten oikeuksien toteutumisesta. (Laki ulosottokaaren muuttamisesta 778/2019, 1 luku 11 § 4 mom.).

4.1 Kaksikielinen viranomainen ja yksikielisiä toimintayksiköitä – huoli kielellisten oikeuksien toteutumisesta

Hallituksen esityksessä laista Ulosottokaaren muuttamisesta mainitaan, että kun Ulosottolaitoksesta muodostettaisiin yksi viranomainen, olisi sen virka-alueena koko maa, jolloin siihen kuuluisi sekä yksi- että kaksikielisiä kuntia. (HE 71/2018 vp s.67) Täten kielilain mukaan olisi Ulosottolaitos viranomaisena kaksikielinen (Kielilaki 423/2003, 1 luku 6 § 2 mom.). Ulosottolaitoksella olisi hallituksen esityksen mukaan toimintayksiköitä, joiden toimialueena olisi joko koko maa tai maantieteellisesti rajatut alueet. Valtakunnallisia toimintayksiköitä olisi perustäytäntöönpano ja erityistäytäntöönpano, jotka olisivat kaksikielisiä sekä laajan täytäntöönpanon toimintayksiköitä, joiden kielellinen asema määräytyisi kielilain 6 § 2 momentissa tarkoitetuilla tavalla, eli yksiköt olisivat joko yksi- tai kaksikielisiä toiminta-alueen kuntien kielen mukaan. (HE 71/2018 vp, s. 67).

Perustuslakivaliokunta on mietinnössään hallituksen esityksestä laiksi ulosottokaaren muuttamisesta, kiinnittänyt huomioita, ettei vaikutuksia kielellisten oikeuksien toteutumiseen ole arvioitu esitystä arvioitaessa ja että ehdotetun kaltaisen uudistuksen yhteydessä sanottuja vaikutuksia on syytä arvioida. Organisaatiouudistuksen tosiasiallisia vaikutuksia kielellisten oikeuksien toteutumiseen on perustuslakivaliokunnan mielestä syytä seurata tarkoituksella ja ryhtyä

tarvittaessa havaittujen ongelmien korjaamiseen. (PeVL 30/2018 vp, s. 4.) Myös lakivaliokunta on mietinnössään hallituksen esityksestä laiksi ulosotto-kaaren muuttamisesta ottanut kantaa kielellisten oikeuksien toteutumiseen ja on antanut lausumaehdotuksen, missä eduskunta edellyttää, että hallitus tarkoin seuraa uudistusta ja antaa vuoden 2022 loppuun mennessä selvityksen missä erityisesti tulee kiinnittää huomiota mm. kielellisten oikeuksien toteutumiseen (LaVM 22/2018 vp, s. 36).

Kielilaissa (423/2003) sekä kielilain täytäntöönpanosta annetussa asetuksessa (433/2004) on säädetty, että Hallituksen kertomus kielilainsäädännön soveltamisesta, on annettava eduskunnalle kerran vaalikaudessa. Kertomuksessa käsitellään mm. kielellisten oikeuksien toteutumista sekä suomen ja ruotsin kielen kehitystä (Valtioneuvosto, 2021, s.10.) Ulosottolaitoksen uudistuksesta kertomuksessa viitataan jo yllä mainittuun perustuslakivaliokunnan mietintöön, ettei kielellisten oikeuksien toteutumista ole arvioitu. Ulosottokaareen lisättiin uudistuksessa v. 2007 nimenomainen säännös, että kielellisten oikeuksien toteutumisesta on huolehdittava toimintaa järjestettäessä, joka tarkoittaa ulosottoviranomaisen kielellisiä velvollisuuksia palvelujen tuottamisessa ja asiakkaiden oikeuksia käyttää omaa kieltään asioidessaan ulosottoviranomaisen kanssa. (Valtioneuvosto, 2021, s. 48.)

Kertomuksessa on myös mainittu, että yhdenvertaisuusvaltuutetun toimistoon on toimitettu valitus toukokuussa 2020, koska ulosottovirastojen ilmoitukset huutokaupat.com - sivustolla ovat pelkästään suomen kielellä. Valtakunnallisen voutinviraston antamaa vastausta asiassa, piti yhdenvertaisuusvaltuutettu ongelmallisena kielellisten oikeuksien näkökulmasta ja pyysi sen vuoksi oikeusministeriötä arvioimaan asiaa ja ryhtymään mahdollisiin toimiin tilanteen parantamiseksi. Oikeusministeriön yhteydenoton takia, antoi Valtakunnallisen voutinvirasto erityisesti kaksikielisille virastoille suunnatun ohjeen, joka oli voimassa 1.12.2020 saakka. Kertomuksessa on mainittu, että organisaatiomuutoksen jälkeen, laatii uusi valtakunnallinen organisaatio uuden päivitetyn ohjeen asiassa ja että Oikeusministeriö erityisesti seuraa myynti-ilmoitusten julkaisussa noudatettavaa käytäntöä. (Valtioneuvosto, 2021, s. 49.)

Valtakunnanvoudin kanslia on organisaatiomuutoksen jälkeen antanut uuden, 10.3.2021 päivätyn sisäisen suosituksen kielilain soveltamisesta myynti-ilmoituksia julkaistaessa. Ulosottolaitoksen ollessa kaksikielinen, on uusi suositus kielellisten oikeuksien toteutumiseksi, vahvistettu koskemaan koko Ulosottolaitosta. (Ulosottolaitos, 2021, s. 1.)

4.2 Kielellisten oikeuksien toteutumisen seuranta

Oikeusministeriö on antanut eduskunnalle 31.1.2023 päivätyn vastauksen eduskunnan edellyttämään seurantaan ulosoton uudistuksesta vuoden 2022 loppuun mennessä. Selvityksen taustaksi on oikeusministeriö pyytänyt Ulosottolaitokselta yksityiskohtaisen selvityksen lakivaliokunnan edellyttämistä asioista, minkä laadinnassa myös oikeusministeriö on ollut mukana (Oikeusministeriö, 2023, s.1.) Ulosottolaitoksen selvityksessä on todettu, että Ulosottolaitos on kaksikielinen virasto, joka mm. julkaisee yleisölle annettavat ilmoitukset, kuulutukset ja muut tiedotteet sekä suomen että ruotsin kielellä, eikä havaintoja ole raportoitu asiakkaiden kielellisten oikeuksien loukkaamisesta (Ulosottolaitos, 2022, s. 25).

Oikeusministeriön vastauksessa todetaan, että oikeusministeriön näkemyksen mukaan, on kielellisten oikeuksien toteutuminen toteutunut hyvin ja tässä vaiheessa jo paremmin kuin aiemmin (Oikeusministeriö, 2023, s. 5). Vastauksessa ei erikseen oteta kantaa, miten käytännössä Ulosottolaitoksen ilmoitusten, kuulutusten ja muiden tiedotteiden antaminen molemmilla kansalliskielillä on toteutunut.

5 ULOSOTTOLAITOKSEN REALISOINNIT

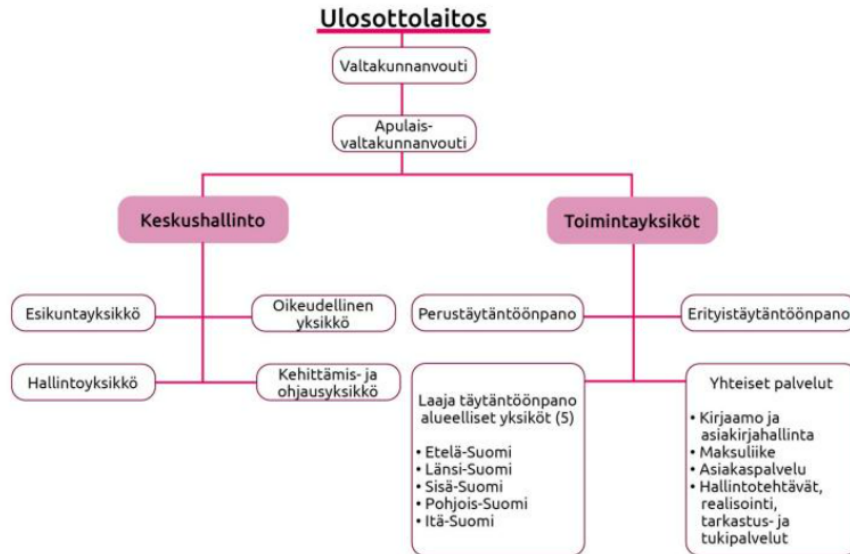
Ulosottokaarella säädetään, että ulosmitattu omaisuus myydään tässä luvussa säädetyssä järjestyksessä ulosottomiehen toimittamalla julkisella

huutokaupalla taikka muulla tavalla, kuten toimeksiannolla tai vähittäin (Ulosottokaari 705/2007, 5 luku 1 § 1 mom.). Lisäksi säädetään, että ulosottomiehen tulee pyrkiä myynnissä hyvään tulokseen ja myyntitavan valinnassa tulee ottaa huomioon saatavissa oleva kauppahinta, myyntikustannukset ja myynnin vaatima aika (Ulosottokaari 705/2007, 5 luku 2 § 1 mom.).

Ulosottolaitoksen realisoinnit hoidetaan laajassa täytäntöönpanomenettelyssä, missä maa on jaettu alueisiin täytäntöönpanotehtävien hoitamiseksi. Jokaisen alueen päällikkönä toimii johtava kihlakunnanvouti ja vastaava ulosottomies alueen sisällä määräytyy voimassa oleva työnjaon mukaisesti. (Tammenkoski & Töyrylä, 2020, s. 32.) Erityistäytäntöönpanossa tehtävät ovat samat kuin laajassa täytäntöönpanomenettelyssä mutta siellä käsitellään erityisen suuria, pitkäkestoisia ja erityisosaamista vaativat ulosottoasiat. Erityistäytäntöönpano on valtakunnallinen toiminto mikä tarkoittaa, että toimintayksikkö on koko maan laajuinen. (Tammenkoski & Töyrylä, 2020, s. 33.)

5.1 Realisoinnin perintäsihteerit

Ulosottolaitoksen realisoinnin perintäsihteerit, lyhyemmin realisointisihteerit, kuuluvat Ulosottolaitoksen Yhteiset palvelujen, Hallintotehtävät -yksikön alle. Alla kuva 1 Ulosoton organisaatiosta, missä näkyy mihin realisointi sijoittuu. (Ulosottolaitos, 2022.)

Kuva 1: Ulosottolaitoksen organisaatiokaavio (Ulosottolaitos, 2022)

Yhteiset palvelujen 31.3.2021 tehdyn tehtävälisäyksen mukaan, kuuluu realisointisihteereiden tehtäviin Ulosottolaitoksen myynneissä kiinteistön, asunto-osakkeiden, irtaimen ym. myyntiin liittyvät tehtävät. Tehtäviä ovat mm. myyntiin liittyvien asiakirjojen valmistelu sekä myynti-ilmoitusten vieminen huutokaupat.com, ulosottolaitos.fi sekä tarvittaessa esim. etuovi.com -sivustoille. Päätösten valmistelussa, osallistuu realisointisihteeri vain tekniseen valmisteluun, mutta ei tee lainkäyttöratkaisuja. (Ulosottolaitos, 2021.)

5.2 Myynneissä yleisölle julkaistavaa aineistoa

Kielilain mukaan, tulee siis kaksikielisen viranomaisen ilmoitukset, kuulutukset ja julkapanot sekä muut yleisölle annetut tiedotteet, antaa suomen ja ruotsin kielellä (Kielilaki 423/2003, 7 luku 32 § 2 mom.). Mutta kuten hallituksen esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa on mainittu, ei 2 momentin pykälä kuitenkaan edellytä, että julkaiseminen on tapahduttava suomeksi ja ruotsiksi samassa muodossa tai laajuudessa, ellei asia sitä vaadi. Viranomainen täyttää näin ollen momentin 2 mukaiset velvollisuudet, kun tiedottaminen toisella kansalliskielellä tapahtuu joko toisessa muodossa tai suppeammin. (HE 92/2002 vp, s. 94.)

Internetin välityksellä tapahtuvassa tiedottamisessa on viranomaisen otettava huomioon molempien kieliryhmien tarpeet, eli viranomaisen perustiedot, yhteystiedot, asian vireillepanemiseksi tarvittavat tiedot, sekä muut vastaavat tiedot, tulee olla suomen ja ruotsin kielellä ja internet-sivuilla, tulee olla myös tieto molemmilla kielillä, mistä lisätietoa omalla kielellä voi saada. Yksityiskohtaisissa perusteluissa on myös mainittu, että viranomaisella on vastuu, että sekä suomen- ja ruotsinkielinen väestöryhmä saisivat oleellisen tiedon omalla kielellään, joka myös seuraa kielilain ehdotetun 35 § mukaista julkisen vallan velvollisuutta edistää suomen ja ruotsin kielen käyttöä. (HE 92/2002 vp, s. 94.)

5.2.1 Kuulutukset ja lehti-ilmoitukset

Ulosottokaassa on säädetty, että mikäli myynnissä järjestetään asianosaiskeskustelu, tulee kuulutus asianosaiskeskustelusta julkaista paikkakunnalla yleisesti leviävässä sanomalehdessä viimeistään neljä viikkoa ennen asianosaiskeskustelua (Ulosottokaari 705/2007, 42 § 1 mom.). Tämän lisäksi tulee kuulutus julkaista 1 momentissa mainitussa ajassa virallisessa lehdessä, jollei kaikkia asianosaisluettelon merkittäviä oikeuksia ole selvitetty tai kutsua ei ole voitu toimittaa kaikille asianosaiskeskustelun asianosaisille. Kuulutuksen julkaisemisesta kuulutusrekisterissä säädetään valtioneuvoston asetuksella. (Ulosottokaari 705/2007, 42 § 2 mom.) Valtioneuvoston asetuksessa säädetään, että kuulutusrekisterissä julkaistavassa kuulutuksessa ilmoitettavat tiedot lähetetään Oikeusrekisterikeskukselle viimeistään viisi viikkoa ennen asianosaiskeskustelua (Valtioneuvoston asetus ulosottomenettelystä 1322/2007, 4 luku 15 §).

Ulosottokaassa on säädetty, että huutokauppaa koskeva myynti-ilmoitus julkaistaan yhdessä tai useammassa paikkakunnalla yleisesti leviävässä sanomalehdessä (Ulosottokaari 705/2007, 5 luku 16 § 1 mom.). Myynti-ilmoituksessa tulee Ulosottokaaren mukaan, kuvata myyntikohde riittävän tarkasti ja mainita, että omaisuus on ulosmitattu (Ulosottokaari 705/2007, 5 luku 18 §). Myynti-ilmoitus on julkaistava viikko ennen huutokauppaa, jollei pitempi tai lyhyempi ilmoitusaika ole aiheellinen (Ulosottokaari 705/2007, 5 luku 17 §).

Kirjassa "Ulosotto-oikeus II, Ulosmittaus ja myynti", mainitaan, että koska nykyisin tavanomaisin myyntimuoto on verkkohuutokauppa, jossa on kyse vapaasta myynnistä, ei siihen sovelleta ulosottokaaren myynti-ilmoitusta koskevia säännöksiä. Lehti-ilmoituksen tekeminen myynnissä jää täten ulosottomiehen harkintaa, koska käytännössä myynti-ilmoitus annetaan tietoverkossa palveluntarjoajan verkkohuutokaupan internet sivuilla sekä Ulosottolaitoksen internet sivuilla. (Linna, Leppänen & Kärki, 2023, s. 521–522.)

5.2.2 Myyntiesite ja verkkohuutokauppailmoitukset

Ulosottokaarella on säädetty, että kiinteistöstä ja arvokkaasta irtaimesta omaisuudesta tulee laatia myyntiesite, josta käyvät ilmi omaisuuden myyntiarvoon vaikuttavat olennaiset tiedot ja myyntiehdot. Yleiset huutokauppaehdot tulee liittää myyntiesitteeseen. (Ulosottokaari 705/2007, 5 luku 20 § 1 mom.) Lähtökohtana esitteen sisältöön voidaan pitää tasoa, joka on tavanomainen, kun omaisuutta myydään yksityisesti esim. kiinteistövälittäjän avulla (Linna, Leppänen & Kärki, 2023, s. 529–530).

Ulosottolaitos käyttää pääasiassa huutokaupat.com huutokauppapalvelua toteuttaessaan verkkohuutokauppaa (Linna, Leppänen & Kärki, 2023, s. 696). Saavutettava näkyvyys ja tarjoamisen helppous riippumatta maantieteellisestä sijainnista, nostavat siinä määrin myyntitulosta, että verkkohuutokaupan käyttäminen on tarkoituksenmukaista (Linna, Leppänen & Kärki, 2023, s. 681).

Kun myynti toimitetaan ulosottomiehen toimittamalla vapaalla verkkohuutokaupalla, julkaistaan myytävä kohde siis huutokaupat.com -sivustolla, missä ulosotolla on oma osasto. Sivustolla kohde on yleisesti huudettavissa tietyn ajan ja ilmoituksessa kohteesta annetaan perustiedot ja liitteenä on Ulosottolaitoksen myyntiesite ja sen liitteet, joista käyvät ilmi omaisuuden tarkemmat myyntiarvoon vaikuttavat olennaiset tiedot ja myyntiehdot. Ilmoitus julkaistaan myös muilla internetsivustoilla kuten Ulosottolaitos.fi sivustolla sekä

tarvittaessa mm. etuovi.com -sivustolla, joista ostajaehdokas ohjataan huuto-
kaupat.com myynti-ilmoitukseen.

5.3 Valtakunnanvoudin kanslian suositus kielilain soveltamisesta myynti-ilmoituksia julkaistaessa

Valtakunnanvoudin kanslia on 10.3.2021 antanut suosituksen kielilain soveltamisesta myynti-ilmoituksia julkaistaessa, joka Ulosottolaitoksen ollessa kaksikielinen, on vahvistettu koskemaan koko maata. Suosituksessa valtakunnanvoudin kanslia ilmoittaa katsovansa kielilain edellyttävän, että Ulosottolaitoksen myynti-ilmoitukset julkaistaan suomeksi ja ruotsiksi, mutta ettei niitä edellytetä julkaistavan molemmilla kielillä samassa muodossa tai samassa laajuudessa, ellei asian laatu sitä vaadi. Suosituksessa on ilmoitettu valtakunnanvoudin kanslian näkemys, että molemmilla kielillä julkaistaan vähintään tieto ulosmitatun omaisuuden myynnistä, kohteen yksilöintitiedot, myynnin ajankohta, myyntitapa sekä yhteystiedot, mistä voi saada tarkempia tietoja omalla kielellään (Ulosotto, 2021, s. 4).

Myynti-ilmoituksen liitteitä esim. myyntiesitteen julkaisua, ei valtakunnanvoudi pidä välttämättömänä molemmilla kansalliskielillä, mutta voi olla perusteltua, jotta kaikille ostajaehdokkaille annetaan oikeat ja riittävät tiedot myyntikohteesta ja näiden tietojen antaminen voidaan jälkikäteen myös todentaa. Liitteisiin on myös suositeltavaa liittää yleiset huutokauppaehdot molemmilla kielillä. Lehti-ilmoituksista suosituksessa mainitaan, että kielilain vaatimuksia tulee noudattaa, mutta että on myös huomioitava, että lehti-ilmoituksen pituus vaikuttaa myynnin täytäntöönpanokustannuksiin, joista ensisijaisesti vastaa velallinen. Valtakunnanvoudin kanslia mainitsee suosituksessa vielä lopuksi, että kielilain mukaan, tulee yksilön kielelliset oikeudet toteuttaa, ilman että niihin tarvitsee erikseen vedota ja että viranomaisen voi antaa parempaa kielellistä palvelua kuin mitä kielilaissa edellytetään. (Ulosotto, 2021, s. 4–5)

6 REALISOINTISIHTEREIDEN LOMAKEKYSELY

Koska tarkoituksena on selvittää realisointisihtereiden valmiudet ja tarpeet kielilain soveltamiseen myyntiaineistoa valmistellessa, käytetään opinnäyte-työssä laadullista, eli kvalitatiivista tutkimusta. Laadullisen tutkimuksen pyrki- myksenä on ymmärtää tutkittavaa asiaa tutkimuksen kohteiden näkökulmasta, eli ollaan kiinnostuneita henkilöiden kokemuksista, ajatuksista, tunteista ja merkityksistä, joita he asialla antavat (Puusa & Juuti, 2020, kohta "Johdanto").

Ulosottolaitoksen realisointisihteerit kuuluvat siis Ulosottolaitoksen Yhteiset palvelujen, Hallintotehtävät -yksikön alle (Ulosottolaitos, 2022). Ulosottolaitok- sen Uljas -tietojärjestelmästä poimittujen tietojen mukaan (tilanne tammikuu 2024), on realisoinnin tiimejä valtakunnallisesti 15 kpl, joista yksi on erikoistu- nut hoitamaan pelkästään osamaksutilityksiä. Tiimejä vetää realisoinnin osas- tosihteerit, joita on siis 15 kpl ja realisoinnin perintäsihteeireitä on tällä hetkellä 89 kpl. Jokainen tiimi hoitaa alueellisesti Ulosottolaitoksen voutien toimittamien myyntien avustustehtävät. Tiimit on jaettu alueellisesti Etelä-Suomi, Itä-Suomi, Länsi-Suomi, Sisä-Suomi ja Pohjois-Suomi ja realisoiteja hoidetaan kaikki- aan 34 paikkakunnalla.

Realisoinnin perintäsihteeireille lähetettiin ryhmäsähköpostina helmikuussa 2024 kysely, jonka tarkoituksen oli selvittää ymmärtävätkö realisointisihteerit kielilain vaatimukset, valtakunnanvoudin antaman suosituksen kielilain sovel- tamisesta myynti-ilmoituksia julkaistaessa, heidän valmiutensa ruotsin kielen käytössä sekä onko tarvetta koulutukselle, sanastotietokannalle, valmiille fraa- seille tai muuhun valmiiseen ruotsinkieliseen aineistoon (liite 1). Kysely lähe- tettiin yhteensä 89 realisoinnin perintäsihteerille, joista 27 vastasi, mistä saa- daan vastausprosentiksi 30,3 %. Vastaukset purettiin teemoittain: 1) ruotsin kielen taito ja tarpeet, 2) Valtakunnanvoudin kanslian suositus sekä kielilaki, joissa valmiit vastausvaihtoehdot sekä 3) mahdollisuus vapaamuotoisesti tuoda esille, mikäli on jotain muuta mitä vastaaja haluaa tuoda tutkimuksessa esille. Lisäksi kysyttiin myös, antavatko vastaajat suostumuksen mahdollisille jatkokysymyksille, johon 25 antoi luvan.

6.1 Ruotsin kielen taito ja tarpeet?

Kysymys 1) Minkälainen ruotsin kielen taito sinulla on?

Vastaajista 17, eli suurin osa, ilmoitti ruotsin kielen taitonsa olevan huono, yksi ilmoitti sen olevan hyvä, koska hänen äidinkieltensä on ruotsi, 8 ilmoitti sen olevan riittävä ja yksi ilmoitti sen olevan riittävä/huono. Alla olevassa kuviossa on vastaukset esitelty prosentiosuuksina, mistä selvästi näkee, että suurin osan vastaajista (63 %) ilmoittaa, että heidän ruotsin kielen taitonsa on huono (kuvio 1).

Kuvio 1. Ruotsin kielen taito (%-osuus)

Kysymys 2) Tunnetko, että tarvitset apua ruotsin kielen kanssa?

Vastaajista 25, eli suurin osa, ilmoitti, että tuntee tarvitsevansa apua ruotsin kielen kanssa ja vain 2 ilmoitti, että ei tunne tarvitsevansa apua ruotsin kielen kanssa. Alla olevassa kuviossa on vastaukset esitelty prosentiosuuksina, mistä selvästi näkee, että valtaosa vastaajista (93 %) ilmoittaa, että tuntevat tarvitsevansa apua ruotsin kielen kanssa (kuvio 2).

Kuvio 2. Tarvitseeko apua ruotsin kielen kanssa (%-osuus)

Kysymys 2 a) Jos vastasit edelliseen kysymykseen kyllä, osaatko sanoa, että minkälaista apua kaipaisit?

Kysymyksessä sai vastata useampaan vastausvaihtoehtoon. Eniten toivottiin valmiita fraaseja ja lauseita (22 kpl) ja toiseksi eniten myyntisanastoa (18 kpl). Koulutusta toivoi 8 kpl vastanneista ja muuta ilmoitti 3 kpl, missä toivottiin mm. sanojen taivutusmuotoja (taulukko 1).

Taulukko 1. Mitä apua kaipaisit (kpl vastanneista)

Jos vastasit edelliseen kysymykseen kyllä, osaatko sanoa, että minkälaista apua kaipaisit?	Kpl
Valmiita fraaseja, lauseita	22
Myyntisanastoa	18
Koulutusta	8
Muuta	3

6.2 Valtakunnanvoudin kanslian suositus sekä kielilaki

Kysymys 3) Oletko tutustunut Valtakunnanvoudin kanslian (VVK:n) suosituksen kielilain soveltamisesta myynti-ilmoituksia julkaistaessa?

18 kpl vastanneista vastasi, ettei ole tutustunut VVK:n suositukseen ja vain 9 kpl vastasi, että on tutustunut VVK:n suositukseen kielilain soveltamisesta

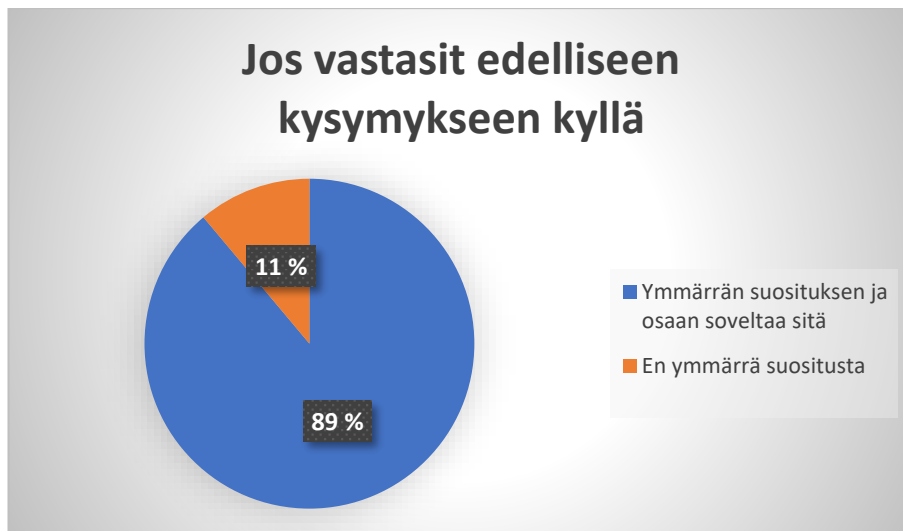
myynti-ilmoituksia julkaistaessa. Alla olevassa kuviossa on vastaukset esitelty prosenttiosuuksina, mistä selvästi näkee, että suurin osan vastaajista (67 %) ilmoittaa, ettei ole tutustunut VVK:n suositukseen (kuvio 3).

Kuvio 3. Oletko tutustunut VVK:n suositukseen? (%-osuus)

Kysymys 3 a) Jos vastasit edelliseen kysymykseen kyllä, kysyttiin, että ymmärtääkö vastaaja suosituksen ja osaa soveltaa sitä tai ei ymmärrä suositusta.

Edellisessä kysymyksessä, 9 vastaajaa ilmoitti, että oli tutustunut VVK:n suositukseen. Niistä 9 vastanneista 8 kpl vastasi, että ymmärtää suositusta ja osaa soveltaa sitä. Vain 1 vastaaja ilmoitti, ettei ymmärrä suositusta. Alla olevassa kuviossa on vastaukset esitelty prosenttiosuuksina, mistä selvästi näkee, että valtaosa vastaajista (89 %) ilmoittaa, että ymmärtävät VVK:n suositusta ja osaavat soveltaa sitä (kuvio 4).

Kuvio 4. Jos vastasit edelliseen kysymykseen kyllä (%-osuus)

Kysymys 4) Oletko tutustunut kielilakiin (423/2003)?

Vastanneista eli 20 kpl vastasi, ettei ole tutustunut kielilakiin ja vain 7 kpl ilmoitti, että on tutustunut kielilakiin. Alla olevassa kuviossa on vastaukset esiteltä prosenttiosuuksina, mistä selvästi näkee, että suurin osan vastaajista (74 %) ilmoittaa, että ei ole tutustunut kielilakiin (kuvio 5).

Kuvio 5. Oletko tutustunut kielilakiin (423/2003) (%-osuus)

Kysymys 4 a) Jos vastasit edelliseen kysymykseen kyllä, tiedätkö mitä vaatimuksia se viranomaisille asettaa?

Kaikki edelliseen kysymykseen kyllä vastanneet (7 kpl) ilmoitti, että ymmärtävät mitä vaatimuksia se viranomaiselle asettaa.

6.3 Vapaamuotoiset vastaukset

Kysymys 5) Onko muuta mitä haluaisit tuoda esille?

Vapaamuotoiseen kysymykseen onko muuta mitä haluaisit tuoda esille, saatiin vastaus 11 vastaajalta, jotka esitelty alla olevassa taulukossa 2.

Taulukko 2. Onko muuta mitä haluaisit tuoda esille?

Ruotsinnokset ovat voutien vastuulla
Ruotsinkielisten myyntien keskittäminen ruotsin kielen taitoisille, kuten kirjauksissa on tehty.
Tarvitsee ruotsia vain esitteiden otsikoiden ruotsinnukseen. "Oma" vouti osaa ruosiaa ja häneltä saanut ilmoitukseen hyvät mallipohjat, joita käyttää ja soveltaa. Myös netin sanakirja käytössä.
Tuntuu kohtuuttomalta, että realisointisihteereiltä vaaditaan ruotsin kielen osaamista myynti-ilmoituksissa, etenkin kun se ei näy millään tasolla palkassa
Ruotsi on aina ollut minulle se pakkoruotsi, mitä olen inhonnut enkä siksi ole koskaan jaksanut kunnolla sitä opiskella
Käytännössä huonolla ruotsin kielellä pärjää oikein hyvin, kun käytössä on valmiit fraasit/sanasto. Hankalampien sanojen sekä taivutusmuotojen kanssa voi tulla ongelmia
Tärkeää, ettei realisointisihteereiden oleteta tekevän käännöksiä. Kääntäminen oma erikoisala, joka vaatii erityisosaamista. Jos kielilain tulkitaan edellyttävän, että myyntimateriaalia pitää käännättää enemmän ruotsiksi, tulisi käytössä olla valmiit käännökset tai sitten sisältöjä pitäisi käännättää ammattilaisilla, joita realisointisihteerit eivät lähtökohtaisesti ole. Toki, eihän haittaa jos jollakulla on tällaista osaamista, mutta se pitäisi sitten näkyä palkkauksessa että muiden tehtävien määrässä.
Kääntämisestä pitäisi tehdä mahdollisimman rutiininomaista, selkeää ja vaivatonta. Valmiit ja yhtenäiset mallipohjat kaikille alustoille, nyt eroavaisuuksia, vaikka sisältö olisi sama, joka hidastaa ilmoitusten luontia. Samaa myynti-ilmoitusta koskevan virkkeen käyttö ja kopiointi olisi joutuisampaa, kun ilmoitus olisi kopioitavissa joka alustalle saman muotoisena. Valtakunnanvoudin kanslia ei pidä välttämättömänä, että myyntiesite käännetään ruotsiksi. Jos myyntiesitteet käännetään kuitenkin aina keskeisimmiltä osin ruotsiksi, myyntiesitteen luomista voisi tulevaisuudessa nopeuttaa lisäämällä ruotsinkieliset osiot valmiiksi myyntiesitepohjaan uljaaseen (sitä odotellessa, myyntiesitteen voisi tehdä ruotsinkielisen vakiomuotoisen liitteen käännöstä vaativista tiedoista, liite mainittaisiin selkeästi esitteen alkuteksteissä, liitteessä päivitettävisiin vain muuttuvat tiedot esim. myyntiaika, alin hyväksyttävä tarjous jne. tällöin käännöstekstit voisi jättää pois suomenkielisestä esitteestä). jolloin esitteen teko nopeutuis, kun jokaista kenttää ei tarvitsisi käydä läpi fraasipankin kautta.
Tuo kielilaki ja VVK:n suositus olisi hyvä käydä läpi yhdessä kaikkien realisointien parissa työskentelvien kanssa.
Tekstin ymmärtäminen on minulle helpompaa kuin ruotsin puhuminen
Työssä tarvitaan enemmän ruotsin kieltä mitä aikaisemmin. Ulosottolaitos työnantajan voisi järjestää vapaaehtoisia ruotsin kielen kursseja. Esim. suurimmissa toimipaikoissa kurssit voisi järjestää läsnäolokursseina.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Kansalaisen perusoikeuksiin kuuluu kielelliset oikeudet, missä jokaisella on oikeus käyttää tuomioistuimessa ja viranomaisessa asioidessaan omaa kieltään, joko suomea tai ruotsia (Perustuslaki 731/1999, 2 luku 17 § 1 mom.). Kielilain 423/2003, joka tuli voimaan 1.1.2004, tarkoituksena on turvata perustuslaissa säädetty oikeus käyttää omaa kieltään, joko suomea tai ruotsia ja sen tarkoituksena on taata, että yksilölliset kielelliset oikeudet toteutetaan ilman, että niihin tarvitsee erikseen vedota (Kielilaki 423/2003, 1 luku 2 § 1–2 mom.). Hallituksen esityksessä uudesta kielilaista on mainittu, että viranomaisten olisi oma-aloitteisesti huolehdittava kielellisten oikeuksien turvaaminen ja että lailla säädetään täsmälliset säännökset mm. viranomaisten asiakirjojen kielestä sekä yleisölle suunnatusta tiedottamisesta (HE 92/2002 vp. s. 1).

Viranomaiset on kielilaissa jaoteltu yksi- ja kaksikielisiin viranomaisiin, missä kaksikielisellä viranomaisella tarkoitetaan viranomaista, jonka virka-alueeseen kuuluu vähintään yksi kaksikielinen kunta (Kielilaki 423/2003, 1 luku 6 § 2 mom.). Ulosottolaitos muuttui 1.12.2020 yhdeksi valtakunnalliseksi virastoksi, minkä perustana oli hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Ulosottokaaren muuttamisesta ja jonka taustalla oli vuosille 2013–2025 laadittu oikeudenhoidon uudistamisohjelma. Esityksessä mainitaan, että kun Ulosottolaitoksesta muodostettaisiin yksi viranomainen, olisi sen virka-alueen koko maa, jolloin siihen kuuluisi sekä yksi- että kaksikielisiä kuntia. Ulosottolaitos olisi Kielilain mukaan täten viranomaisena kaksikielinen. (HE 71/2018 vp s. 67.)

Kielilaissa on säädetty, että kaksikielisen viranomaisen ilmoitukset, kuulutukset ja julkipanot sekä muut yleisölle annettavat tiedotteet tulee antaa suomen ja ruotsin kielellä mutta hallituksen esityksen mukaan ei niitä kuitenkaan edellytetä julkaistavan suomeksi ja ruotsiksi samassa muodossa ja laajuudessa, ellei asia sitä vaadi. Mikäli viranomaisen tiedottaminen toisella kansalliskielellä tapahtuu toisessa muodossa tai suppeammin, täyttää viranomainen pykälän velvollisuudet. Internetissä tapahtuvassa tiedottamisessa on viranomaisen otettava huomioon molempien kieliryhmien tarpeet, eli viranomaisen

perustiedot, yhteystiedot, asian vireillepanemiseksi tarvittavat tiedot, sekä muut vastaavat tiedot, tulee olla suomen ja ruotsin kielellä sekä myös mistä lisätietoa omalla kielellä voi saada. Viranomaisella on esityksen mukaan vastuu, että sekä suomen- että ruotsinkieliset saisivat oleelliset tiedot omalla kielellä, joka myös seuraa ehdotetun 35 § mukaista julkisen vallan velvollisuutta edistää suomen ja ruotsin kielen käyttöä. (Kielilaki 423/2003, 7 luku 32 § 2 mom.; HE 92/2002 vp, s. 93–94.)

Samoilla linjoilla on Valtakunnanvoudin kanslia antamassaan suosituksessa myynti-ilmoituksia julkaistaessa, jossa on ilmoitettu kielilain edellyttävän, että Ulosottolaitoksen myynti-ilmoitukset julkaistaan suomeksi ja ruotsiksi, mutta ei välttämättä samassa muodossa tai laajuudessa, ellei asian laatu sitä vaadi. Suosituksessa onkin mainittu, että molemmilla kielillä on vähintään julkaistava tieto ulosmitatun omaisuuden myynnistä, kohteen yksilöintitiedot, myynnin ajankohta, myyntitapa sekä yhteystiedot, mistä voi saada tarkempia tietoja omalla kielellään. (Ulosottolaitos, 2021, s. 4.)

Liitteitä, kuten myyntiesitteen julkaisua, ei valtakunnanvoudi pidä kuitenkaan välttämättömän molemmilla kielillä, mutta voi olla perusteltua, jotta kaikille ostajaehdokkaille annetaan oikeat ja riittävät tiedot ja näiden tietojen antaminen voidaan jälkikäteen myös todentaa. Yleiset huutokauppaehdot tulee suosituksen mukaan liittää liitteisiin molemmilla kielillä. Lehti-ilmoituksia julkaistaessa, tulee Valtakunnanvoudin kanslian suosituksen mukaan noudattaa kielilakia, mutta että on myös huomioitava, että lehti-ilmoituksen pituus vaikuttaa myynnin täytöntöönpanokustannuksiin. (Ulosottolaitos, 2021, s. 4.) Kuinka tämä toteutetaan käytännössä, jotta kielelliset oikeudet toteutetaan ja samalla mietitään myynnin kustannuksia? Valtakunnanvoudin kanslia ei erikseen suosituksessa ota kantaa myynnissä julkaistaviin kuulutuksiin esim. kuulutusrekisterissä. Tämä valtakunnanvoudin kanslian antama suositus on vahvistettu koskemaan koko maata Ulosottolaitoksen ollessa kaksikielinen virasto. (Ulosottolaitos, 2021, s. 1.)

Kielilain mukaan tulee viranomaisen siis oma-aloitteisesti huolehtia, että yksityishenkilön kielelliset oikeudet toteutuvat käytännössä ja hallituksen

yksityiskohtaisissa perusteluissa on mainittu, että 23 § 1 momenttiin sisältyy ehdotetun uuden kielilain keskeisin säännös tästä (Kielilaki 423/2003, 5 luku 23 § 1 mom.; HE 92/2002 vp, s. 86). Mäenpää kirjoittaa kirjassaan, että kielellisten oikeuksien toteutuminen edellyttää viranomaisen aktiivisuutta, että kielelliset oikeudet toteutuvat käytännössä. Kielilaki ei ole myöskään esteenä sille, että viranomainen voi antaa parempaa palvelua kuin mitä kielilaissa säädetään., Mäenpää, 2021, s. 210.) Myös Valtakunnanvoudin kanslia mainitsee suosituksessaan, että kielilain mukaan, tulee yksilön kielelliset oikeudet toteuttaa, ilman että niihin tarvitsee erikseen vedota ja että viranomainen voi antaa parempaa kielellistä palvelua kuin mitä kielilaissa edellytetään. (Ulosottolaitos, 2021, s. 5).

Tulisiko tämän pohjalta miettiä, että riittääkö siis, että Valtakunnanvoudin kanslian suosituksessa mainitut vähimmäistiedot annetaan myynti-ilmoituksessa, eli tällöin puhutaan tiedoista mitä julkaistaan verkossa julkaistuissa myynti-ilmoituksissa? Myynnin liitteitä kuten myyntiesitettä, ei valtakunnanvoudin kanslia pidä välttämättömänä julkaista molemmilla kansalliskielillä mutta että se voi olla perusteltua sen varmistamiseksi, että kaikille ostajaehdokkaalle annetaan myyntikohteesta oikeat ja riittävät tiedot ja jotta myös tietojen antaminen voidaan jälkikäteen todentaa. Ulosottokaarella on säädetty, että myyntiesite tulee laatia kiinteistöistä ja arvokkaasta irtaimesta, josta käyvät ilmi myyntiarvoon vaikuttavat olennaiset tiedot ja myyntiehdot. Myös yleiset huutokauppaehdot tulee liittää myyntiesitteeseen. Huolehditanko kielilain mukaisesta velvollisuudesta yksityishenkilön kielellisten oikeuksien toteutumisesta, mikäli myyntiesitteessä ei anneta myyntikohteen myyntiarvoon vaikuttavia tietoja sekä myyntiehtoja molemmilla kansalliskielillä vai olisiko se kuitenkin perusteltua, kuten valtakunnanvoudin kanslian suosituksessa mainitaan?

Realisointisihteereille tehdyssä lomakehaastattelussa tuli esille, että vain 33 % oli tutustunut Valtakunnanvoudin kanslian antamaan suositukseen myynti-ilmoituksia julkaistaessa ja näistä 89 % ilmoitti ymmärtävänsä suosituksen ja osaavansa soveltaa sitä. Kielilakiin ilmoitti 26 % vastanneista tutustuneensa ja kaikki heistä ilmoitti myös ymmärtävänsä mitä vaatimuksia se viranomaisille

asettaa. Vastuu myynneissä on voudeille mutta realisointisihteerit valmistelevat aineistot, joissa heidän oletetusti edellytetään noudattavan vähintään Valtakunnanvoudin kanslian antamaa suositusta, johon siis kyselyn mukaan oli tutustunut vain 33 % vastanneista ja näistä 89 % ilmoitti ymmärtävänsä suositusta ja osaavansa soveltaa sitä. Olisiko siis aiheellista varmistaa, että kaikki realisoinnin parissa työskentelevät tutustuisivat vähintään Valtakunnanvoudin kanslian antamaan suositukseen, jotta varmistetaan kielellisten oikeuksien toteutuminen vähintäänkin suosituksen mukaisesti? Myös kyselyn vapaamuotoisessa vastauksessa tuli esille toive, että kielilaki ja Valtakunnanvoudin kanslian suositus myynti-ilmoituksia julkaistaessa, käytäisiin läpi yhdessä kaikkien realisointien parissa työskentelevien kanssa.

Vain 4 % vastaajista koki ruotsin kielen taitonsa olevan hyvä, 30 % riittävä, 63 % huono ja 4 %, että se on riittävä/huono. Kuitenkin jopa 93 % vastaajista ilmoitti tuntevansa, että tarvitsee apua ruotsin kielen kanssa. Kysymykseen minkälaista apua he kaipaivat, annettiin heille valmiina vastausvaihtoehtoina valmiita fraaseja ja lauseita, myyntisanastoa, koulutusta ja jotain muuta, missä he saivat ilmoittaa myös mitä se muu olisi. Vastaajat saivat myös valita useamman vaihtoehdon ja eniten kaivattiin valmiita fraaseja ja lauseita (22 kpl) sekä myyntisanastoa (18 kpl). Koulutusta haluaisi 8 vastaajaa ja muuta vastasi 3 vastaajaa missä toivottiin mm. sanojen taivutusmuotoja. Koulutuskohtaa oli myös kommentoitu, että toivottiin työhön liittyvää ruotsin kielen koulutusta, joka voisi luoda itsevarmuutta käyttää jo olemassa olevia fraaseja.

Kysymykseen onko muuta mitä haluaisit tuoda esille, täytti 11 vastaajaa tämän kohdan. Vastauksissa tuodaan esille epäkohtia aiheesta, toiveita ja ehdotuksia sekä yleisesti kommentteja ruotsin kielestä. Yhden vastaajan mielestä tarvitaan työssä ruotsin kieltä enemmän kuin aiemmin, johon toivottiinkin vapaaehtoisia ruotsin kielen kursseja. Yhden vastaajan mielestä on kohtuutonta, että realisointisihteereiltä vaaditaan ruotsin kielen osaamista myynti-ilmoituksissa, etenkin kun se ei näy palkassa, kun taas yksi vastaaja ilmoitti, että käytännössä huonolla ruotsin kielellä pärjää hyvin, kun käytössä on valmiit fraasit / sanastot. Yksi vastaaja ilmoittaa, että tarvitsee ruotsia vain esitteiden

otsikoiden ruotsinnokseen mihin on saanut ”omalta” voudilta valmiit mallipohjat, joita käyttää ja soveltaa. Myös netin sanakirja käytössä.

Toisaalta vastauksissa ilmoitetaan myös, että ruotsinnokset voudin vastuulla ja että on tärkeää, ettei realisointisihteereiden oleteta tekevän käännöksiä joka erikoisala mikä vaatii erityisosaamista. Käytössä tulisi olla valmiit käännökset tai sitten ne pitäisi käännättää ammattilaisilla. Yksi vastaajista ehdotti ruotsinkielisten myyntien keskittämistä ruotsin kielen taitoisille. Vastauksissa tulee myös esille, että toivotaan valmiita yhtenäisiä mallipohjia eri alustoille, valmiit ruotsinkieliset osiot myyntiesitteeseen tai erillinen ruotsinkielinen liite, johon päivitetään vain muuttuvat tiedot.

Vastauksissa voidaan selvästi havaita eroja alueellisista toimintatavoista, kun yksi ilmoittaa tarvitsevansa ruotsia työssään enemmän kuin aiemmin ja yhden mielestä on kohtuutonta, että realisointisihteereiltä vaaditaan ruotsin kielen osaamista myynti-ilmoituksissa, kun toisaalta ilmoitetaan, että ruotsinnokset kuuluvat voudille ja toisen mielestä on tärkeää, ettei realisointisihteereiden oleteta tekevän käännöksiä. Valmiita fraaseja / sanoja ja yhtenäisiä mallipohjia toivottiin, kun taas yhden vastaajan mielestä huonollakin ruotsin kielen taidolla pärjää, kun käytössä on jo valmiita fraaseja / sanastoa.

7.1 Toimenpide-ehdotukset

Kuten jo aiemmin sanottu, vastuu myynneistä on voudeilla ja he lopulta myös vastaavat mitä tietoja myynneissä julkaistaan ja missä muodossa. Toisaalta, mikäli realisointisihteereillä olisi paremmat edellytykset valmistella myyntiaineistoa kielelliset oikeudet huomioiden, voisiko Ulosottolaitos oma-aloitteisesti ehkä paremmin toteuttaa näiden oikeuksien toteutumisen, kun ne eivät jää yksin voudin vastuulle. Realisoinnin perintäsihteereille tehdyn lomakekyselyn tuloksena voidaankin tuoda toimenpide-ehdotuksina ruotsinkielisen fraasi-/lause-/myyntisanastotietokannan perustamista, Valtakunnanvoudin kanslian

suosituksen läpikäyntiä yhdessä kaikkien realisointien parissa työskentelevien kanssa, yhtenäiset myynti-ilmoituksen mallipohjat kaikille alustoille sekä koulutusta. Näiden lisäksi ehdotuksena tuli kehittää myyntiesitteeseen vakiomuotoinen ruotsinkielinen liite, johon tarvitsee vain muuttaa muuttuvat tiedot tai sisällyttää ruotsinkieliset osiot jo olemassa oleviin myyntiesitteisiin.

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää mitä vaatimuksia kielilaki Ulosottolaitoksen myyntiaineistoon asettaa sekä minkälaiset ruotsin kielen valmiuden ja tarpeet realisoinnin perintäsihteereillä on. Selvää on, kuten edellä on tullut esille, asettaa kielilaki tietyt vaatimukset, joita on seurattava mutta tässäkin, kuten kaikissa laeissa, tulkinnanvaraista on mikä on riittävää ja mikä ei. Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimistoon on vuonna 2020 toimitettu valitus, koska ulosottovirastojen ilmoitukset huutokaupat.com -sivustolla ovat olleet pelkästään suomen kielellä. Oikeusministeriö onkin silloin valituksen takia ilmoittanut seuraavansa erityisesti myynti-ilmoituksissa noudatettavaa käytäntöä. Tulisiko siis yhtenä toimenpiteenä kiinnittää kielilain edellytyksiin enemmän huomiota Ulosottolaitoksen realisoinneissa ja toteuttaa niitä oma-aloitteisesti laajemmin, jotta kielellisten oikeuksien toteutuminen taataan?

7.2 Tutkimuksen luotettavuus ja jatkokehitysmahdollisuudet

Tutkimuksessa käytettiin laadullista, eli kvalitatiivista tutkimusta. Laadullisen tutkimuksen tarkoituksena on ymmärtää tutkittavaa asiaa tutkimuksen kohteiden näkökulmasta, joka tarkoittaa, että ollaan kiinnostuneita tutkimuksen kohteena olevien henkilöiden kokemuksista, ajatuksista, tunteista ja merkityksistä, joita he asialle antavat (Puusa & Juuti, 2020, kohta "Johdanto"). Kysely lähetettiin realisoinnin perintäsihteereille, joita tämän opinnäytetyön ongelma läheisesti koskettaa ja joka vaikuttaa heidän työhönsä. Tutkimukseen osallistuminen oli täysin vapaaehtoista ja vastaukset on käsitelty nimettöminä. Vastausprosentti, joka oli 30,3 % antaa suhteellisen luotettavan kuvan realisointisihteereiden ruotsin kielen valmiuksista ja tarpeista. Lähdemateriaaleina tässä opinnäytetyössä on käytetty lakeja ja asetuksia, oikeuskirjallisuutta sekä

muuta aineistoa, jotka esitetty tekstiviittauksilla ja lähdeluettelolla luotettavuuden varmistamiseksi.

Työskentelen itse realisoinnin osastosihteerinä, ja vaikka asia koskettaa myös minua henkilökohtaisesti, on tulokset realisoinnin perintäsihteereille läheteystä kyselystä esitetty teemoittain täysin heidän vastausten mukaisesti. Samalla on myös tuotu esille vastanneiden omia mietteitä ja toiveita asiasta, siinä muodossa kuten he kyselyn vapaassa osiossa ovat esittäneet. Pohdintoina esille tuodut asiat perustuvat kuitenkin omiin tulkintoihin, eli niitä ei voida pitää yksinomaan ainoina mahdollisina tulkintoina. Tutkimus kuitenkin vahvisti omaa käsitystäni kielilain tärkeydestä ja sen asettamista vaatimuksista. Opinnäytetyö tuo myös toimeksiantajalle tärkeää tietoa realisointisihteereiden kielellisestä valmiudesta sekä heidän ehdottamiansa toimenpiteistä heidän valmiuksiensa kehittämiseksi.

Koska tämän opinnäytetyön tarkoituksena ei ollut tuottaa suoraan valmista aineistoa, vaan esittää ongelmaan mahdollinen ratkaisu, luo tämä mahdollisuuden jatkotutkimuksille tässä opinnäytetyössä esille tulleista asioista. Realisointisihteereiden lomakekyselyssä saaduista toimenpide-ehdotuksista, soveltuisi ruotsinkielisen fraasi-/lause-/myyntisanastotietokannan sekä yhtenäisten mallipohjien kehittäminen, joissa huomioidaan kielelliset oikeudet, jatkotutkimuksille, joissa tuotetaan valmista aineistoa.

LÄHTEET

Eskola, J. & Suoranta, J. (1998) Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Vastapaino. <https://www.ellibslibrary.com/>

Hallberg, P., Karapuu, H., Ojanen, T., Scheinin, M., Tuori, K. & Viljanen, V-P. (2010). Perusoikeudet. Alma Talent. <https://www.verkkokirjahylly.almatalent.fi>

HE 71/2018 vp. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulosottokaaren muuttamisesta ja eräksi siihen liittyvistä laeiksi.

<https://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2018/20180071.pdf>

HE 92/2002 vp. Hallituksen esitys Eduskunnalle uudeksi kielilaksi ja siihen liittyväksi lainsäädännöksi.

<https://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2002/20020092.pdf>

Heikkilä, T. (2014). Tilastollinen tutkimus (9., uudistettu painos). Edita.

<https://www.ellibslibrary.com/>

Kielilaki 423/2003. Haettu 13.6.2023 osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2003/20030423>

Laki ulosottokaaren muuttamisesta 778/2019. Haettu 16.6.2023 osoitteesta

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2019/20190778>

LaVM 22/2018v vp. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulosottokaaren muuttamista ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/Mietinto/Documents/LaVM_22+2018.pdf

Linna, T., Leppänen, T. & Kärki, A. (2023) Ulosotto-oikeus II – Ulosmittaus ja myynti (3., uudistettu painos). Alma Talent <https://www.verkkokirjahylly.almatalent.fi>

Miettinen, T. (toim.). (2016). Oikeustieteellinen opinnäyte : artikkeleita oikeustieteellisten opinnäytteiden vaatimuksista, metodista ja arvostelusta. Edita Publishing.

<https://www.edilex.fi>

Mäenpää, O. (2021) Hallintolaki ja hyvän hallinnon takeet. Edita Publishing.

<https://shop.edita.fi>

Oikeusministeriö. (2023). Oikeusministeriön vastaus eduskunnalle URA-hankkeen toimivuudesta.

[https://www.ulosottolaitos.fi/material/collecti-
ons/20230331154800/HrICgcvNn/Oikeusministerion_vastaus_eduskun-
nalle_URA-hankkeen_toimivuudesta_2023.pdf](https://www.ulosottolaitos.fi/material/collecti-
ons/20230331154800/HrICgcvNn/Oikeusministerion_vastaus_eduskun-
nalle_URA-hankkeen_toimivuudesta_2023.pdf)

Oikeusministeriö. (n.d.). Perustuslaki. Haettu 13.7.2023 osoitteesta

<https://oikeusministerio.fi/perustuslaki>

Pitkäranta, A. (2014). Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä : työkirja ammatti-korkeakouluun. e-Oppi. <https://www.ellibslibrary.com/>

PeVL 30/2018 vp. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulosottokaaren muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. https://www.edus-kunta.fi/FI/vaski/Lausunto/Documents/PeVL_30+2018.pdf

Puusa, A. & Juuti, P. (toim.). (2020). Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Gaudeamus. <https://www.ellibslibrary.com/>

Suomen Hallitusmuoto 94/1919. Haettu 13.7.2023 osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1919/19190094001>

Suomen perustuslaki 731/1999. Haettu 13.7.2023 osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1999/19990731>

Tallroth, P. (2002). Tiivistelmä kielilakikomitean mietinnöstä (KM 2001:3) annetuista lausunnoista. Oikeusministeriö. <http://urn.fi/URN:ISBN:952-466-041-5>

Tallroth, P. (2004). Kielelliset oikeudet osana perusoikeusjärjestelmää – Uusi kielilaki perustuslain näkökulmasta. Oikeustiede – Jurisprudentia XXXVII:2004, 511-545.

Tammenkoski, R. & Töyrylä, H. (2020). Ulosottokaari : laki ja yksityiskohtaiset perustelut. Alma Talent. <https://www.verkkokirjahylly.almatalent.fi>

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. (2018). Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi (uudistettu laitos). Tammi. <https://www.ellibslibrary.com/>

Ulosottokaari 705/2007. Haettu 13.9.2023 osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070705>

Ulosottolaitos. (2022). Organisaatio. Haettu 13.9.2023 osoitteesta <https://ulosottolaitos.fi/fi/index/ulosottolaitos/ulosottolaitoksenorganisaatio.html>

Ulosottolaitos. (2022). Selvitys URA-hankkeen vaikutuksista. https://ulosottolaitos.fi/material/collecti-ons/20230331114834/HrHw0QQ5D/Selvitys_URA-hankkeen_vaikutuksista_2022.pdf

Ulosottolaitos. (2021). Sisäinen suositus - Kielilain soveltaminen myynti-ilmoituksia julkaistaessa. UOL/507/21.

Ulosottolaitos. (2021). Sisäinen tehtävälisteraus – Yhteiset palvelut tehtävät 31.03.2021.

Ulosottolaitos. (2020) Ulosoton lainsäädäntö. Haettu 10.9.2023 osoitteesta <https://ulosottolaitos.fi/fi/index/tietoaulosotosta/ulosotontehtavat/ulosotonlainsaadanto.html>

Ulosottolaitos. (2023). Ulosoton tehtävät. Haettu 13.9.2023 osoitteesta <https://ulosottolaitos.fi/fi/index/tietoaulosotosta/ulosotontehtavat.html>

Ulosottolaitos. (2023) Ulosottolaitos. Haettu 10.9.2023 osoitteesta <https://ulosottolaitos.fi/fi/index/ulosottolaitos.html>

Valtioneuvoston asetus ulosottomenettelystä 1322/2007. Haettu 30.10.2023 osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20071322>

Valtioneuvosto (2021). Hallituksen kertomus kielilainsäädännön soveltamisesta 2021. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/163677/VN_2021_88.pdf?sequence=4&isAllowed=y

Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014. Haettu 18.6.2023 osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20141325>

LIITE 1

Hei!

Suoritan oikeustradenomiopintoja Satakunnan ammattikorkeakoulussa ja teen opinnäytetyötä aiheesta ”Kielilain vaikutus Ulosottolaitoksen myyntiaineistoon ja realisointisihteereiden valmiudet ja tarpeet”.

Tutkimusosioni tarkoituksena on selvittää mitkä ovat realisointisihteereiden ruotsin kielen valmiudet sekä mitä tarpeita realisointisihteereillä ruotsin kielen suhteen on.

Toivon teidän osallistuvan tutkimukseen vastaamalla alla oleviin kysymyksiin viimeistään 23.2.2024.

Kiitos jo etukäteen!

1) Minkälainen ruotsinkielentaito sinulla on?

- a) Hyvä b) Riittävä c) Huono

Vastaus:

2) Tunnetko, että tarvitsisit apua ruotsin kielen kanssa?

- a) Kyllä b) En

Vastaus:

2a) Jos vastasit edelliseen kysymykseen kyllä, osaatko sanoa, että minkälaista apua kaipaisit?

(Voit valita useamman vaihtoehdon. Jos vastasit d, ilmoita myös mitä muuta)

- a) Valmiita fraaseja, lauseita
b) Myyntisanastoa
c) Koulutusta
d) Muuta

Vastaus:

3) Oletko tutustunut VVK:n suositukseen kielilain soveltamisesta myynti-ilmoituksia julkais- taessa?

- a) Kyllä b) En

Vastaus:

3a) Jos vastasit edelliseen kysymykseen kyllä:

- a) Ymmärrän suosituksen ja osaan soveltaa sitä
b) En ymmärrä suositusta.

Vastaus:

4) Oletko tutustunut kielilakiin (423/2003)?

- a) Kyllä b) En

Vastaus:

4a) Jos vastasit edelliseen kysymykseen kyllä, tiedätkö mitä vaatimuksia se viranomaisille asettaa?

a) Kyllä b) En

Vastaus:

5) Onko muuta mitä haluaisit tuoda esille?

Vastaus:

6) Annatko luvan mahdollisiin jatkokysymyksiin?

a) Kyllä b) En

Vastaus:

Tutkimukseen osallistuminen on täysin vapaaehtoista, eikä maksa teille mitään. Teille ei myöskään makseta mitään vastaamisesta. Tutkimuksessa ei kerätä henkilötietoja ja vastauksianne tullaan käsittelemään täysin nimettöminä. Mikäli teillä on kysymyksiä tutkimukseen liittyen, ottakaa yhteyttä allekirjoittaneeseen.

Toivon todella, että otatte hetken ja vastaatte yllä oleviin kysymyksiin, kiitos.

Ystävällisin terveisin

Pia Hirvonen

sähköposti: pia.hirvonen@student.samk.fi